

LIGA NARODOV PRED TEŽAVNO ODLOČITVIJO

JAPONSKO ČASOPISJE ODLOČNO ZAHTEVA, NAJ JAPONSKA VZSTOPI IZ LIGE NARODOV

Japonci pravijo, da je Lyttonovo poročilo zavito in zanje zelo žaljivo. — General Muto je izjavil, da nobena sila na svetu ne more narekovati Japonski, kaj sme in česa ne sme početi v Mandžuriji. V Ženevi so pripravljene na izstop Japonske iz Lige.

TOKIO, Japonska, 3. oktobra. — Skoro vse japonsko časopisje ostro kritizira poročilo, ki ga je sestavila Lyttonova komisija glede razmer oziroma položaja v Mandžuriji.

Ako bo skupščina Lige narodov odobrila poročilo ter skušala ravnati po navodilih, ki so vsebovani v njem, bo Japonska skorogotovo izstopila iz Lige narodov.

Komentarji časopisja so nekaj odmev izjave vojne ministrstva, ki je včeraj izjavilo, da bo morala Japonska prekiniti vse zveze z Ligo, ako bo slednja odobrila poročilo Lyttonove komisije.

Najbolj je razdražil Japonce predlog, naj postane Mandžurija avtonomna država pod suvereniteto Kitajske.

Poluradni časopis "Nichi Nichi" je objavil z debelimi črkami: — Japonska mora izstopiti iz Lige narodov. Lyttonovo poročilo je žalitev za Japonsko in novo mandžursko vlado.

Časopis "Kokumin" dolži Lyttonovo komisijo, da je esstavila zavito poročilo, s katerim namenoma žali Japonsko.

"Asahi" piše: — Poročilo je bedasto in zavito, polno praznih teorij ter je v očitem nasprotju z zgodovinskimi dejstvi. Svetovnega miru bo mogoče obdržati, ako bo Liga narodov poročilo odobrila.

NANKING, Kitajska, 3. oktobra. — Lo Wen Kan, zunanji minister kitajske nacionalistične vlade, je rekel danes, da je Lyttonovo poročilo nakratko preštudiral ter da vsebuje dva važni točki, in sicer: Japonske vojaške operacije v Mandžuriji niso bile upravičene; nova država Mančukuo se mora zahvaliti za svoj obstoj edino navzočnosti japonskega vojaštva.

Zunanji minister je dostavil, da je začela kitajska vlada študirati poročilo ter da zaenkrat še ne more podati nobene oficijelne izjave.

ZENEVA, Švica, 3. oktobra. — V krogih Lige narodov vlada močan dvom, če bo Japonska sprejela Lyttonovo poročilo glede Mandžurije, oziroma če se bo zadovoljila s priporočili, ki se vsebovane v nji.

Medtem posvečajo poročilu najbolj skrbno pažnjo, kajti prijatelji Lige so mnenja, da je napočil čas preizkušnje, ako je Liga narodov zares sredstvo za ohranjenje miru.

Kitajci so zelo zadovoljni, ker so komisariji odločno obsodili japonski vojaški program v Mandžuriji ter ugotovili, da se nova država vzdržuje edino s pomočjo japonskega vojaštva.

TOKIO, Japonska, 4. oktobra. Neki zastopnik japonskega vojnega ministrstva je izjavil danes, da je govor, ki ga je imel ameriški državni tajnik Stimson prejšnji teden v Philadelphiji, zelo ogrožil prijateljske odnose med Japonsko in Združenimi državami.

Stimson je baje s svojimi napadi izzval Japonsko ter je ustvaril s tem zelo napeto razmerje med obema državama.

Med Stimsonovim govorom in Lyttonovim poročilom je nekaka zveza, posebno pa preseneča Ja-

Revolucija v Braziliji je končana

HOOVER JE ODPOTOVAL NA ZAPAD

Danes bo imel v Des Moines svoj prvi kampanjski govor. — Vprašanje je, če bo pridobil zase stavkujoče farmerje.

Washington, D. C., 3. oktobra. Predsednik Hoover je danes nastopil svoje potovanje proti Zapadu. Jutri bo imel v Des Moines, Ia., svoj prvi kampanjski govor. Hooverju je veliko lažje na tem, da pridobi zase stavkujoče farmerje, pa je vprašanje, če se mu bo to posrečilo.

Ko bo došel v Des Moines, se bo takoj podal v governorjevo palačo, kjer se bo odpočil od napornega potovanja.

Precej ga je vznemirilo poročilo, da nameravajo farmerji ob priliki njegovega prihoda vpriporiti veliko demonstracijo.

Na povratnem potovanju v Washington se bo ustavil tudi v državah Ohio in Indiana ter bo imel par govorov.

GOZDNI POŽAR V OREGONU

Povzročena škoda znaša nad milijon dolarjev. — Petindvajset gasilcev je obkoljenih.

Cochran, Oregon, 3. oktobra. Pri Cochranu v državi Oregon je izbruhnil silen gozdni požar, ki se je širil s strahovito naglico. Več kvadratnih milj gozda je v plamenih.

Pri tukajšnjem kraju je požar zapel petindvajset gasilcev. Edinole, če bi se odpravil v vzhodno smer, bi se zamogli rešiti.

Nad petsto gasilcev skuša preprečiti širjenje požara. Povzročena škoda znaša že sedaj nad en milijon dolarjev.

Na dveh krajih je dosegel požar že Salmonsbay.

Blue Lake Logging Co. ima \$750,000 škode. Ogenj je uničil trideset velikih skladišč lesa.

Požar je najbrž zanetila iskra iz lokomotive.

STROJ ZA 1000 DELAVCEV

Mahanoy City, Pa., 3. oktobra. Philadelphia and Reading Coal and Iron Company je postavila v obrat stroj, ki nadomesti 1000 delavcev.

MINISTRI ODSTOPAJO

Reval, Estonija, 3. oktobra. — Estonki vojni, pravosodni in notranji minister so odstopili, ker je agrarna stranka predlagala, da se ministrom zniža plača.

SMRTNA KOSA

Pri Cooperstownu, N. Y., je umrl rojak Pavel Ovea. Zadel ga je kap. Zapustil je ženo, sina in hčer, katerim izrekamo svoje sožalje.

PIJAČA ZA AMERIKO PRIPRAVLJENA

Na stotisoče steklenic je že pripravljenih za pošiljatev v Združene države. — Samo ne vedo, kdaj.

Pariz, Francija, 3. oktobra. Tiho so že več mesecev v Franciji in Nemčiji polnili steklenice najboljšega vina, da ga pošljejo v Združene države. Več sto tisoč steklenic boročana, burgundca, renskega in mozelskega vina je že natočenih.

To vino je določeno za vinske trgovine v Združenih državah, toda samo tedaj, kadar bo zopet dovoljeno prodajati vino v Združenih državah imajo Francozi in Nemci že sklenjene pogodbe z dodatkom, da je pogodba neveljavna, ako v Ameriki ni odpravljena prohibicija v dveh letih.

Enake pogodbe so bile sklenjene za pivo v Nemčiji in na Češkem zlasti za svetovno znano monakovsko in pilzensko pivo. Mnogo lažje so pogodbe glede piva, ker ga je mogoče pridelati poljubno množino, medtem, ko je pridelovanje vina omejeno na posebne kraje in na čas, ker je potrebno, da je vino vležano.

Francoski viničarji so takoj pričeli ločiti vino za domačo uporabo in za izvoz, vsled česar je cena vina v Franciji poskočila. Ako ameriški kongres ne bo dovolil uvoza vina, bodo francoski pridelovalci vina v veliki zadregi in bodo morali poiskati trg v Evropi, kar bo pa zelo težavno.

Vse to kaže, da francoski in nemški vinski trgovci z velikim zanimanjem gledajo na prihodnje ameriške predsedniške volitve. Časopisi poberejo in objavijo vsako novico ki jim daje upanje, da bo mogoče prodati vino Ameriki.

Pivovarstvo v Nemčiji in na Češkem so prepričani, da bodo izvažali pivo, pa naj bo kdorkoli izvoljen za predsednika. Po njihovem mnenju, bo ameriški kongres prenehal prohibicijo toliko, da bo dovoljeno dobivati pivo iz Evrope.

Vinski trgovci pa niso tako gotovi. Ako sprejme ameriški kongres 12-odstotno vino, jim ne bo mnogo pomagano, kajti vino s tako majhno količino alkohola ne prenese vožnje in se rado med potom skisa. Nekaterih francoskih vin ni mogoče piti, ako so prepečena le nekaj milj. Rensko vino ne prenese prevoza čez morje, ako nima najmanj 14 odstotkov alkohola.

SMRTNA KOSA

Pri Cooperstownu, N. Y., je umrl rojak Pavel Ovea. Zadel ga je kap. Zapustil je ženo, sina in hčer, katerim izrekamo svoje sožalje.

UPORNIKI SO SE BREZPOGOJNO UDALI VLADNIM ČETAM

RIO DE JANEIRO, Brazilija, 3. okt. — Brazilska revolucija se je končala, ko so se uporni voditelji podali.

Revolucija se je pričela 9. julija. Na obeh straneh je bilo pod orožjem 150,000 vojakov. Trgovina v državi Sao Paulo, ki je najbogatejša brazilska država, je propadla in največje izvozno pristanišče za kavo, Santos, je bilo blokirano, vsled česar je cena kave po vsem svetu zelo narastla.

MEHIKA JE ODGOVORILA PAPEŽU PIJU

Predsednik Rodriguez je zagrozil, da bo zaprl vse katoliške cerkve. Papeževa enciklika je bila žaljiva.

Mexico City, Mehika, 3. oktobra. — Predsednik Abelardo L. Rodriguez je podal izjavo, v kateri pravi, da bo vlada prepovedala v vseh katoliških cerkvah v Mehiki opravljati cerkvena opravila, ako bo katoliška cerkev ostala na stališču, kakor ga je pojasnila zadnja papeževa enciklika.

Predsednik izjavlja, da je papež napačno poučen o Mehiki in da je njegova enciklika žaljiva za mehiško državo.

Ako se bo žaljivo in kljubovalno delovanje, ki se kaže v encikliki nadaljevalo, — je rekel predsednik Rodriguez, — sem pripravljen izdati odredbo, da bodo cerkve izpremenjene v šole in tovarne v dobro proletarskega razreda.

Papež Pij XI. je sicer v encikliki naglašal, da bo katoliška cerkev zasledovala v Mehiki "formalo kooperacije", toda ponavlja svoj protest proti različnim pastavam, ki omejujejo število duhovnikov ter določujejo enega duhovnika na 23,000 do 100,000 vernikov.

Predsednik Rodriguez pravi, da papeževa enciklika ni presenetila mehiške vlade, kajti napačna sodba katoliške cerkve je značilna za njeno politiko.

Papež v svoji encikliki naravnost spodbuja duhovnike, da se protivojo obstoječim postavam ter s tem iziva javne nemire.

Mehika je stopila v dobo stalne vlade napredka in ne more dovoliti da bi se v narodne zadeve vmešavala kaka ustanova, katere mehiška postava ne priznava, vsled česar je prišlo do popolne ločitve cerkve od države.

Sedanja vlada, ki je nastala iz revolucije, dovoljuje popolno duhovno svobodo, toda ne dovoljuje, da bi se kaka tuja sila vmešavala v notranjo državno politiko.

V odgovor na javno ščuvanje duhovništva, da dvigne agitacije, — pravi predsednik Rodriguez, — izjavljam, da pri najmanjšem znaku nemirov bo vlada nastopila z vso odločnostjo, da končno reši ta problem, ki je veljal narod toliko krvi in žrtev.

V polni meri spoštujem bogocastje, ki ga določa narodna ustava, toda ne morem trpeti, da bi oni, ki ne znajo čistiti svoje lastne vere, izrabljali narodovo lastnino v sovražno kampanjo proti vladi.

Svoj vošek je dosegel spor med mehiško vlado in papežem, ko je vlada leta 1926 sprejela postavbo, ki omejuje število cerkva in duhovnikov. Vsled tega so bile katoliške cerkve v Mehiki zaprte. Bile pa so zopet s posebnim dogovorom in sporazumom s škofi odprte leta 1929.

UPORNIKI SO SE BREZPOGOJNO UDALI VLADNIM ČETAM

RIO DE JANEIRO, Brazilija, 3. okt. — Brazilska revolucija se je končala, ko so se uporni voditelji podali.

Revolucija se je pričela 9. julija. Na obeh straneh je bilo pod orožjem 150,000 vojakov. Trgovina v državi Sao Paulo, ki je najbogatejša brazilska država, je propadla in največje izvozno pristanišče za kavo, Santos, je bilo blokirano, vsled česar je cena kave po vsem svetu zelo narastla.

Prodiranje zveznih čet proti upornikom zadnji teden je zlomilo odporno silo upornikov. Pred dvema tednoma so uporniki zaprosili za premirje. Vlada je bila v dovolj močnem položaju, da je zahtevala popolno predajo.

Vstaja se je zrušila, ko so oslabiljeni uporniki izgubili pomoč polkovnika Herculanu Carvalho, poveljnika državnih čet v Sao Paulo. Vrhovnemu poveljniku upornikov, generalu Klingerju je naznanil, da državne čete ne morejo več podpirati upornikov.

Polkovnika Carvalho je zvezni general Goes Monteiro imenoval za svojega vojaškega governorja države Sao Paulo. Zvezno vojaštvo bo takoj prevzelo upravo države Sao Paulo.

Napotjena poročila iz Sao Paulo pravijo, da je bil Klinger, ki se je podal s celim svojim štabom, aretirani. Provizorični predsednik Getulio Vargas je obljubil amnestijo takoj v pričetku revolucije vsem upornikom, ki odlože orožje. Vsled tega se pričakuje, da vlada ne bo preveč ostro postopala z uporniki.

PENNSYLVANIA DELA CESTE

Harrisburg, Pa., 3. oktobra. — Governor Pinehot je rekel, da je država Pennsylvania zaposlila za popraviljanje in zgradbo cest 40,369 delavcev. V tem številu niso všteti uradniki in delavci, ki imajo stalno službo pri cestnem departmentu.

HINDENBURG JE STAR 85 LET

Berlin, Nemčija, 3. oktobra. — Velika množica je burno pozdravljala predsednika Hindenburga, ko se je peljal v cerkev ob priliki svojega 85. rojstnega dne. Ravno tako je bil pozdravljen, ko je berlinska garnizija korakala mimo njega, ko je stal na balkonu predsedniške palače v Wilhelmstrasse.

Več tisoč oseb je podpisalo svoje ime v knjigi, ki je na razpolago v sprejemni sobi predsedniške palače.

Predsednik Hindenburg je prisostvoval cerkvenim opravilom v stari protestantski vojaški cerkvi. Prigovarjal je vojaški župnik Erich Schlegel.

Nato je Hindenburg poklonil cerkvi novo knjigo sv. pisma.

FAŠIZEM NA KITAJSKEM

Fašisti z modrimi srajcami skušajo vladati. — Čjang Kaj-šek bo poglavar nove organizacije.

Šanghaj, Kitajska, 3. oktobra. Nova kitajska fašistovska organizacija, ki je znana pod imenom Čju Wang Hui (družba za rešitev naroda), bo najbrže prevzela še preostalo oblast vlade kuomintang v Nankingu.

Organizacija je v maju ustanovil general Čang Kaj-šek, ki je še vedno najmočnejša politična sila na Kitajskem. Ustanovljena je bila z 2000 kadeti nankingske bojaške akademije, katero je ustanovil Čang Kaj-šek. Sedanja organizacija šteje nad 10,000 članov. Spočetka je organizacija delovala pod imenom "modrosrajčniki", zdaj pa deluje bolj javno ter predstavlja vojaško stranko in komintang.

Čang Kaj-šek sam se noče izraziti o novi organizaciji. Do sedaj še ni znano, ako hoče Čang Kaj-šek popolnoma odstraniti kuomintang, ki je zadnjih pet let vladal Kitajski, ali pa hoče vpletati popolno vlado z "modrosrajčniki".

Sedanji položaj kaže, da bo odpravljena vsaka demokratična vlada. Čang Kaj-šek pa bo imel oblast italijanskega Mussolinija. Pred kratkim je bilo na Čangovo odredbo razdeljenih 10,000 iztisov knjige "Življenje Mussolinija".

Za fašistovska organizacija naberajo sedaj člane po celi deželi med civilisti in vojaštvom.

Določbe fašistovske stranke so:

1. Vojaško diktatorstvo stopi na mesto kuomintanga.
2. Odprava izvrševalnega nadzorstva nad armado; vrhovni poveljnik ima tudi pravico odstraniti in nastavlja ti ministre.
3. Reorganizacija vojaških in civilnih uradov s pripombo, da morajo vsi uradniki priseči zvestobo diktatorju in organizaciji "modrih srajc".
4. Vpostava aristokracije, ki je sestavljena iz prejšnjih monarhistov, članov ekstremnih članov kuomintanga in visokih vojaških častnikov za družabno vodstvo.
5. Odprava vseh nefašistovskih družabnih in političnih organizacij.
6. Okrepitev kapitalističnega razvoja v rudarstvu in industriji.
7. Splošna vojaška služba.
8. Narodna prisilna izobrazba.
9. Narodna organizacija fašistovskega dela.
10. Smrtna kazen za vse nasprotnike tega vojaškega diktatorstva.

ADVERTISE
in "GLAS NARODA"

WALTER PREDOVICH
717 — 24 STREET SACRAMENTO, CAL.

[illegible]

KRATKA DNEVNA ZGODBA

DENAR

GRAZIA DELEDDA:

Slednjič je vendarle došel iz Amerike. Okrogla vsota: petdeset tisoč lir.

Mala vdova se je tedaj napotila k svojemu sorodniku Merlinu, stavbenemu podjetniku, da bi ji preskrbel kako večje stanovanje.

V teh dveh sobah v pritličju, ki si mi jih bil pred leti prodal, ne morem več ostati: vlažni sta in naležala sem se revmatizma. In potem se v kratke vrnete fanta, Giuseppe od vojakov, Gianni iz Amerike: treba se bo torej malo razširiti.

Mož je poslušal brezbržno; ni treba, da skuša z vsemi temi besedami nekako opravičiti začudenje, s seboj svoje družine.

"Gotovo! Gianni se torej kupi za dobro opomoš."

"Izvestno. A tamkajšnje podnebe mu ne prija in zato se namerava čim prej vrniti: saj bo lahko kupčeval tudi tu, Giuseppe pa pride na svoje prejšnje mesto v banki. To mi je zagotovil sam ravnatelj, ko sem šla vnovič čez. Oh, zaradi otrok se ne morem prihodovati: oba fanta sta dobra in sta mi bila v tolažbo po nesrečni očetovi smrti. Tak torej, Merlin!"

Zdelo se je, da je neko stvar predvarjal. Sklonil je svojo čisto, nastrojeno glavo in si podprl široko brado z grobo roko bivšega rokodelca. V vsaj njegovi osebi je bilo nekaj jamarškega, kakor da bi bil prišel iz teh operskih hrbov, vulkanskih počin ali naravnost iz vatin.

"Bomo takoj videli, Denar, praviš, da imaš pripravljen? Imela boš štiri sobe in kuhinjo: je mnogo dražje; toda v delno zamenj vzamem tvoji dve sobi. Ali ti je prav?"

Bilo ji je popolnoma prav.

"Samo počakaj, da se preje pogovorim z Giuseppom, ki pride jutri na dopust."

"Dobro. A ti, s kom živiš sedaj?"

"S kom pa naj živim? Sama, z mladjo na moja fanta. Pa ti, kaj počneš? Slišala sem govoriti, da si se slednjič vendarle oddolžil za ženitev."

Po njegovem kamnitem obličju se je razlilo nekaj mladostnega; s svojim debelim glasom je vest potrdil. Žena je nadaljevala:

"Vemo, da je bogata in pridna. Upamo, da nas gennamiz z njo. Sedaj..."

Hotela je reči: sedaj, ko jaz in moji otroci nismo več v potrebi, smemo upati, da se nam sorodnik Merlin, znan po svojem bogastvu in skoposti, ne bo več izogibal in ravnal, kakor da nas ne pama.

Namesto tega je rekla z nekim nemirom, kakor tisti, ki je pustil doma nezavaran zaklad:

"Sedaj moram iti. Vrnem se jutri s sinom."

Spremlil jo je pred hišo, potem je šel kakor ponevedoma z njo še

do cestnega ovinka, potem do barja, kjer ji je ponudil čašico likerja, in slednjič do njenega doma, da bi se prepičal, v kakšnem stanju se nahaja stanovanje.

Bil je vedno enak: strog in mrzel kakor orožnik, velika glava nagnjena postrani, morda zaradi neprestanega pretehtavanja računov in obilnih opravkov; in prepričan, da besedo samo njeji, ki ji je njegova pozornost zelo laskala in jo koštila, razen tega jo je strupena čašica v baru razgrala. Govorila je in govorila ter se vrtila okrog njega kakor majhen črn kruček. Čutila je in se radovala, kakšno moč ima denar, da oživlja celo skalnate like.

Njena zadovoljnost se je še povečala, da izpremenila se je v samo veliko srce, ki je proti večeru iznenada prispel sin Giuseppe.

Tudi on je bil srečen, pa saj drugačen kakor srečen sploh: nikoli ni bil. Angelski nasmešek, namenjen vsakomur in vsemu, mu je pripiral dolge in tenke ustnice, nad katerimi je gospodoval velik, lep nos s prozornimi nosnicami, ki so se zdele, kakor da bi neprestano nekaj dobrega vonjale. Pomladno, sinje, zelene in mlečnobe oči so bile še take, kakor jih je bila videla mati, ko so se prvi odprle. In ko jo je objel in jo s svojimi dolgi, rokami tako stisnil, da je čutila vso raskavost vojaške obleke, mu je dejala:

"Beži, no, zdisi se mi kakor pa-pirnat vojaček, s kakršnimi si se igral, ko si bil še majhen deček."

Da bi se ji zdel kaj več, jo je izpustil: imel je tudi revolver, razkašje, ki mu ga je omogočil bratov dar. In ker je bil nabit, ga je položil na visoko polico jedilne omare. Potem se je vrtil po hiši in vdihaval vonj svoje mladosti: revne pa srečne.

"Naši sreči se ne čudim," je spokojno dejal materi; "in potem je to šele začetak. Jaz sem vedel, da se nam bo kdaj še dobro godilo. Saj smo pošteni ljudje, ki delamo in izpolnjujemo svoje dolžnosti. Bog nam je bil vzel očeta, a nismo ostali sirote, saj je Bog vedno oče dobrih ljudi."

Takim besedam se mati ni čudila, niti v ustih svojega sina grenadirja: saj so bile le odmev nje-nih nankov, evetlica, ki je vzklikla v dolgih letih skrbne nege iz materine vere.

To je bil srečen večer za njundva, ki sta bila združena v pokoju majhne domače hišice, v sijajni senci drugega, daljšega sina. Mala jedilnica, ki je bila podnevi siva in žalostna zaradi slabe dvoriščne svetlobe, se je zdela sedaj v svitu električne luči vsa druga. Zlati pramen svetlobe so lili po zelenkastih stenah, po otomanu, ki je ponosno služila za posteljo. Povsodi evetlični vzorci neverjetno veselih, za-

rečih barv—tulipani in šopki ponij. Nekoliko zlata in ponižnejših evetk tudi po namiznem posodju in steklu v kredenci: vse snažno, v redu, po običaju.

Mati in sin sta, sedeča za okroglo mizo, neprestano kramljala: o Gianni, njegovih trgovini s suhim sadjem, njegovih načrtih, bodočnosti. Beseda "denar" se je pogosto glasila kakor vesela gonilna sila vsega njunega pogovora, toda brez pohlepnihtvov, celo z globoko spoštovanjem, kakor n. pr. beseda "zdravje" v hiši, kjer so imeli dolgotrajno bolezen.

"Nikoli ne bomo tako bogati, kakor ta jastreb — stric Merlin, ampak..."

Mati ga je naglo prekinila:

"Ne govori tako o njem; danes se je obnašal nasproti meni kakor brat."

"Danes! Ker računna na lep dobiček na naš rvaš. Niti enkrat se ni spomnil s skromno nakaznico ubogega grenadirja, ki se mu hoče na dan dveh hlebov!"

"Nič zato, Geppe; odslej naprej pojdi vse boljše."

In s to gotovostjo v srcu sta se mati in sin odpravila spat: ona v spalnico, ki je bila desno od majhnega vhoda, on v jedilnico. Sam si je pripravil posteljo, a predno je legel — da bi šel zdoma, se mu ni ljubilo — je od konca do začeka prečital in pregledal ilustrirani časopis, dokler se mu ni začelo zidehati. Potem je vstal in legel in v trenutku globoko zaspal, kakor da bi spustil vrečo peska v morje.

Toda preveč je bil jedel ta večer, in hude sanje se niso dolgo mudile in ga začele mučiti. Sanjala se mu je, da se je vrnil v vojašnico in v vojaškem kovčegu skrli šop barkoveev: petdeset tisočakov, ki mu jih je bila izročila mati. Toda tovariši vedo za to in ga skušajo okraati. Na vsak način je bila tu tudi mati, ki se je bila skrila v izbokle in čuje; in ko se neki vojak, čisto gol in kosmat, priplazi do kovčega in vtakne v ključavnico vetri, zavpije mati:

"Geppe, sinko!"

Njen glas je zamrl kakor zavdajen, in Giuseppe se je prebudil, ves trd od groze: skozi stekleno vrata jedilnice je prihajala nekaka svetloba in v trenutku je uganil resnico: V hiši so tatovi.

V skoku je pograbil revolver in planil ven. Črn nestor, oborožen in našemljen, je bil v materni go-bi: biskal je po predalu v omari, obrnjen s hrbitom proti odprtim vratom. Komaj je imel časa, da se je okrenil, ko ga je Giuseppe že pogodil v glavo. Padel je na usta in se ne več gnil.

Šele tedaj je sin opazil mater z zamašenimi usti na razmetani postelji. Njene oči so bile odprte, žive, toda od nekončnega strahu so ji kipele iz jamic.

"Ne geni se," ji je dejal, ko so je prepičal, da ni ranjena. "Najprej je treba obvestiti kvesturo."

Poljubil jo je, da bi opogumil njo in sebe. A kakor vse strašne, nerazložljive stvari v življenju je znova pretreslo do dna dušo, ko je prispela komisija: obrnili so mrtveca, ki je ležal v svoji krvi, kakor pijanec v izhljuvanem vinu, in mu sneli z obraza umetno brado in krinko; tedaj sta mati in sin spoznala v njem podjetnika Merlina.

NEUSPEH V STRESI

Konferenca v Stresi je končana. Delegati na njej udeležnih držav se deloma razhajajo v svoje domovine, deloma pa se preseljujejo na sever, da se v Ženevi uvrste v svoje delegacije za plenarno zasedanje Lige narodov.

Lepo italijansko mestec, ki je imela od konference največjo korist bo zopet osamel. Zaradi reklame, ki si jo je naredilo s konferenco, bo tujski promet v Stresi morda še tudi prihodnje mesece malo bolj živahen, kmalu pa bo tudi ta sloves obledel. Čez leto dni zna biti Stresa širši evropski javnosti ravno tako malo znana kakor je bila, preden so si jo diplomati zbrali za svoj sestanek.

Uspehi konference v Stresi namreč niso taki, da bi ime njenega sedeža ostalo trajno zapisano v zgodovini ali celo v spominu ljudskih množic. Ko je na reparacijskih konferenci v Lausanni pobesala Nemčija nezaznansko ogromno darilo brisanja reparacijskih plačil, je bila odložena na dnevnem rtdu se nahajajoča razprava o podpori agrarnim državam, ki so bolj po nedolžnem kakor Nemčija zasle v stiske ter bi v mnogo večji meri zaslužile podporo in je bile tudi bolj potrebne. Po stari praksi večnega odlaganja je bila za razmotrivanje ukrepov, kako naj se pomaga državam srednje in vzhodne Evrope, določena in sklicana v Streso nova konferenca, ki so se je sedaj res udeleževale skoraj vse evropske države, ki pa je zopet ostala brez pozitivnega rezultata.

Že ko se je konferenca sestala, je bila sprejeta z veliko skopostjo. Vendar pa so bili takrat še dosti močni glasovi, ki so oznanjali nade da bo splošno stiska pomagala obvladati ovire, čeprav je treba priznati, da so res velike. Saj je na dlani, da gospodarskega ozdravljenja Evrope ne more biti, ako se poprej ne okrepijo agrarne pokrajine; ki so glavni odjemalci zapadnoevropske in severnoevropske industrije. Danes, ko so vidni, ali bolje, ko niso vidni rezultati konference, so razočarani tudi ti optimisti.

Evropskemu gospodarskemu parlamentu v Stresi naložena naloga je bila jasno zašrtana že po razmerah samih. Agrarnim državam se ne da trajno pomagati z inozemskimi posojili saj nekatere že obrestovanja in odplačevanja dosedanjih dolgov ne zmorejo.

Kakor je za našega kmeta edina resnična in trajna odpomoč le v tem, da se mu omogoči za primerno ceno prodaja njegovih z njim pridobljenih kmetijskih pridelkov, tako je tudi za agrarne države trajno gospodarsko ozdravljenje le v tem, da se jim odpro v svetu tržišča za proizvode njihove zemlje. Ta tržišča so jim izrgana na eni strani z uvoznimi prepovedmi in prohibitivno visokimi carinami, na drugi strani pa z dumpinško konferenco prekomorskih držav in deloma tudi Rusije za nekatere vrste blaga, zlasti za les. Omogočiti zopetni dostop na evropska tržišča in na teh tržiščih konkurenco z dumpinškim blagom izvenevropskega izvora, to je bila bistvena naloga konference v Stresi.

Konferenca te naloge ni rešila. Res so govorniki na svečani zaključni seji ubirali sladke in optimistične strune, a že v to, skrbno pripravljeno melodijo so se mekali taki diskordi, da so takoj demantirali lepe besede. Vse naknadne vesti, ki poročajo razne podrobnosti in zakrivajo tudi za kulisja, pa le še podkrepljujejo skepso in pesimizem. Najbolj jasno je označil neuspeh konference romunski delegat, minister Madgearu, ko je na zadnji tajni seji izjavil, da konferenca agrarnim državam, ki jim je bila posvečena, ni prinesla nikake koristi.

O sklepih posvetovalj v Stresi bo treba počakati še točnejših in podrobnejših informacij. Kakor je razvidno iz komunikacija, objavljene v zaključni seji, se dele sklepi v dva dela. Prvi del vsebuje konvencijo, ki je že redigirana in bo stopila v veljavo, ako jo bodo ratificirale vse na konferenci zastopane države. Drugi del sklepov izraža le nekaka strokovna mnenja, o katerih naj razpravlja in definitivno sklepa šele svetovna gospodarska konferenca v Londonu. Ti predlogi tvorijo poglavlje za sebe. Gospodje di-

plomati in gospodarski strokovnjaki, ki si deloma v lastnih državah ne znajo prida pomagati, deloma v teh predlogih državam srednje in vzhodne Evrope tudi razne očetovske nasvete. Nasveti so poceni, a na žalost večinoma neizvedljivi, ker so sami že posledica krize, ne pa njen vzrok in jih je zato mogoče realizirati le v okviru splošne gospodarske sanacije.

Pozitiven je torej samo sklep o ustanovitvi posebnega fonda, iz katerega naj se v določenem razmerju subvencionira izvoz žita iz srednje in vzhodne Evrope in industrijske pokrajine. Samo z izvozom žita in še to v zelo omejenih količinah pa je agrarnim državam malo pomagano. Nujno jim je potreben tudi izvoz drugih pridelkov, zlasti živine in lesa. Na vse to pa se sklenjeni dogovori ne nanasa. Zato daleč ne ustreza zahtevam in potrebam agrarnih držav in ne bi prinesel bistvenega olajšanja, tudi če bi beseda postala meso. To pa je še zelo dvomljivo, saj morajo v Stresi doseženi sporazumi najprej še po določbah svojih ustav ratificirati vse države katerih se tiče. Da pa bo ratifikacija v marsikaki državi naletela na velike ovire, je jasno že vnaprej, saj nalaga konvencija razne, čeprav ne prevelike žrtve, še bolj pa zato, ker je v Evropi malo držav, v katerih veleposelstvo ne bi imelo zelo vplivne besede.

PLEMIČI PRODAJAJO PALAČE

Nič sicer ne kaže, da kani republikanska vlada na Španskem razlastiti palače plemičev, vendar pa živi večina v neprestanem strahu in mnogi prodajajo svoje krasne domove ali pa jih skušajo vsaj oddati v najem tujcem. Na bulvarju Castellana v Madridu so na mnogih plačalah nalepljeni listki z napisom "Se vende" (Na prodaj). Vojvoda Montellanski je oddal svojo razkošno palačo. V okrajn Bosales je oddal svak rumunski kraljice Marije vojvoda Alfonz Orleanski svojo palačo v najem rumunskemu poslaniku knezu Bibescu.

V vseh teh primerih ne gre španjskim plemcem toliko za visoko najemnino, kolikor za to, da bi uživale njihove palače pravice ekskluzivnosti in da bi jih ne mogla država zaseči. Socialistični španjski tisk se že od revolucije zavzema za podržavljenje zasebnih palač. Vlada pa razlastitev dosledno odklanja. To odgovarja tudi razpoloženju španjskega ljudstva, ki niti med revolucijo ni seglo po plemiških palačah, pač je pa zažgala in razdejalo mnogo samostanov.

ZEMLJEVIDI

Stenaki zemljevidi Slovenije na močnim papirju s platnenimi pregljbi 7.50

Pokrajni ročni zemljevidi:

Dravska Banovina 30
Slovenske Gorice, dravske ptujsko polje 30
Ljubljansko in mariborsko oblasti 30
Fehorje, Krizjak 30
Celjska kotlina, Spodnje slovensko posavje 30
Prekmurje in Međumurje 30

Canada 40

Zdravilnih držav, veliki 40

Mali 15

Nova Evropa 40

Zemljevidi:

Alabama, Arkansas, Arizona, Colorado, Kansas, Kentucky in Tennessee, Oklahoma, Indiana, Montana, Mississippi, Washington, Wyoming, vsaki po 30
Illinois, Pennsylvania, Minnesota, Michigan, Wisconsin, West Virginia, Ohio, New York — Virginia, Ohio, New York — vsaki po 40

Narodilom je priložit denar, bodisi v gotovini, Money Order ali poštne znamke po 1 ali 2 centa. Če pošljete gotovino, rekomandirajte pismo.

Ne naročate knjig, katerih ni o ceniku.

Knjige pošljamo poštne prosto

"GLAS NARODA"

216 W. 18 Street

NEW YORK

V TABORIŠČU GOBAVCEV

Ta dan je šla v svet kratka vest, da je izbruhnil v rumunski naselbini Tikilesti blizu izliva Dunava v Črno morje upor med interniranimi gobavci, ki so se zbrali in krenili proti bližnjim vasem. Pohod gobavcev so pa oblasti z oboroženo silo ustavile ter preprečile okuženje zdravih ljudi. Kljub temu je preživelo prebivalstvo okoliških vasi nekaj dni v groznem strahu.

Ta kratka vest zasluži nekaj pojasnila. Naselbina Tikilesti leži okrog 30 km od mesta Izmaila, ki leži ob glavnem toku Dunava. K nji spada okrog 50 kv. km zemljišča, odkazanega nesrečnim žrtvam gobavosti, ki se zatekajo tja bodisi iz lastnega nagiba, da bi ne prišli v stik z zdravimi ljudmi, ali jih pa pošiljajo oblasti v karanteno. To ni prva in edina naselbina gobavcev v teh močvirnatih in skrajno nezdavnih krajih. Še preden je država poskrbela za to karanteno gobavcev, ki se vzdržuje in upravlja na državne stroške, je zaslovela kot zatočišče gobavcev ribiška naselbina Karaorman na najvzhodnejšem bregu Dunava, skoro dve pri izliva reke v morje. Ta naselbina je nastala brez kakršnegakoli posredovanja državnih oblasti. Kraj je zelo nezdaven, okužen z malarijo. Morda prihajajo gobavci tja samo umirati. Ker jih smrt dolgo ne rešiti strašnega življenja, prihajajo v ta kraj, da bi dobili malarijo, ki bi jim pomagala na oni svet.

V novi naselbini gobavcev Tikilesti je zdaj nad 500 teh nesrečnejših v rumunsko ministertvo narodnega zdravja bi lahko povedalo o njih marsikatero pretresljivo zgodbo. Nedavni primer upora in organiziranega pohoda v obljude kraje ni bil prvi, toda po velikem številu udeležencev je zanesel med zdrave ljudi daleč naokrog nepopisno paniko. Vest o pohodu gobavcev se je naglo razširila na vse strani in ljudje so se počeno tresli od strahu, dokler niso zvedeli, da so oblasti z orožjem v roki ustavile gobavce in jih vrnile nazaj v njihovo strašno zatočišče. Ljudje so se zaklepali v hiše in plezali na dreve. Prispeti je moralo vojaštvo in orožništvo, ki je konaj zadržalo množico gobavcev.

Taborišče gobavcev spada k naselbini Tikilesti, leži pa precej daleč za njo, in sicer dobrih 8 km od mesteca Bobadagu. Okrog taborišča je trojna ograja globokih jarkov in visokih nasipov, ki obdajajo to domovanje groze v obliki obroča, tako da mora skozi trojni vrata, preden prideš v taborišče. V taborišču samem vlada nekaj zdravnikov pod vodstvom starega zdravnika Lupusea, ki se žrtvuje za gobavce že od mladih let. Stalno živi med njimi in lajša njihovo gorje. V taborišču se odigravajo pretresljive tragedije. Ministertvo narodnega zdravja in šef oddelka za gobavce bi lahko napisala po svojih aktih debele knjige o nesrečih

Poziv!

Izdajanje lista je v zvezi

z velikimi stroški. Mno

go jih je, ki so radi sla-

bih razmer tako priza-

deti, da so nas naprosili,

da jih počakamo, zato

naj pa oni, katerim je

mogoče, poravnajo na-

ročnino točno.

Uprava "G. N."

primerih najstrašnejše usode, ki

more zadeti človeka.

Dr. Lupuseu pripoveduje kot

posebno tragično zgodbo mladega

Studenta, ki se je po končanih študijah napotil v Malo Azijo in

vrnil okužen z gobavostjo. Poslali

so ga domov uradno in ga inter-

nirali v taborišču gobavcev. Tiki-

lesti. Tu je vzdržal tri mesece, po-

tem ga je pa obšlo tako silno do-

motenje, da je izabil nekoga dne

ugodno priliko in pobegnil. Srečno

je prispel domov. Njegova bolezen

je bila baš v štadiju nalezljivosti.

Nič hudega sluteč je postal roko

mlajšemu bratu in ga okužil. Nje-

gov brat je bil 20letni pravnik, ki

se je baš pripravljval na izpit. In

tako sta se vpila v taborišče go-

bavcev namesto enega dva.

Starejši brat je zdaj ves obu-

pnan, neprestano krčevito plaka, ker

si ne more odpustiti, da je pahnul

v nesrečo še brata. Večkrat prese-

di po cele dneve v knjižnici in ob-

upno lista po knjigah. Zdi se, da

ga počasi napada blaznost. In

neprestano pripoveduje, da s sti-

skanjem roke človeka ni mogoče

okužiti, ker trdi to neki slavni

zdravnik v svoji knjigi. In takoj

pokaže dotično knjigo. V resnici

pa gre za romane in povesti, ki ih

pošiljajo dobri ljudje, nesrečnim

gobavcem v taborišče.

VELIKA TATVINA TOBAKA

Na cesti med Jastrebarskim in Vrapčem so orožniki ustavili štiri moške, ki so na sumu, da so izvršili dizen napad na skladišče veleprodaje tobaka Milutina Lovrića v Karlovcu ter odnesli tobaka za približno 100.000 dinarjev. Tobak so odpeljali z avtomobilom, skladišče tobaka pa zažgali.

Vsakourstne

KNJIGE

POUČNE KNJIGE
POVESTI in ROMANI
SPIŠI ZA MLADINO

se dobi pri

"GLAS NARODA"

216 W. 18th Street New York, N. Y.

POPOLEN CENIK JE PRIROČEN
V TEM LISTU VSAKI TEDEN

DRUŠTVA

KI NAMEKAVATE PRIREDITI

VESELICE,

ZABAVE

OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" ne čita samo vaše
članstvo, pač pa vsi Slovenci v vaši okolici.

CENE ZA OGLASE SO ZMERNE

CENA

DR. KERNOVEGA BERILA
JE ZNIZANA

Angleško-slovensko

Berilo

(ENGLISH-SLOVENE READER)

Stane samo

\$2.—

Naročite ga pri

KNJICARNI "GLAS NARODA"

216 West 18th Street

New York City

VSAKDANJI KRUH

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

Za Glas Naroda priredil I. H.

20

(Nadaljevanje.)

— Mladi gospod, — šepetaje hišinja, ki ji je odprla vrata, s pomembnim pogledom.

Berta vsa zasopljena prihitela v Režekovo klet, da oznani svojo veliko srečo. Večerni naval se še ni pričel in tako je imela gospa Režekova čas, da je dala Berti različne nasvete za novo službo.

Obe sedite na zaboji, s hrbtom ob hrbet.

Berta gleda na stopnice, od koder se je prikradel saj majhen val zraka ter smeje poslušala.

Režekova gleda v klet, ki je temno zijala, ter neprestano govorila s hripavim glasom.

Petrolejka, ki je kadeče in prašna visela na nizkem stropu, je metala žalostne umazane sence na oba obraza.

Pri Režekovih v kleti je bil vrišč, zmerjanje, ropot, da so dekletke v prodajalni, kamor ni nikdo prišel, da bi jim postregel, rado vedne napenjale ušesa in so se previdno stiskale bližje vrat, da ne bi ničesar izgubile, kar se je dogajalo v kuhinji. Ni jim bilo ba plaziti se po prstih; nikdo v kuhinji ni mislil na poslušanje, so ne slišali, ne videli.

Gospa Režekova žarečega in napuhnjenega obraza so se oči kar izgubile je z vsemi desetimi prsti grabila.

— Kje si bil? — zavpije nad sinom, ki je stal pred njo, oči z upognjenimi koleno; iz njegovih ust ni prišel noben glas. In nato še enkrat: — Kje si bil? — Prime ga spredaj za suknjico in ga strese, da mu knjige, ki jih je še vedno imel pod pazduho, z velikim ropotom padejo na tla.

— Kje si bil? — vpilje tudi gospod Režek. — Tukaj — tukaj — vidiš! — Pred sinovimi očmi vihti pismo. — Vse pride na dan. Ti bom že pokazal izostajati iz šole, prokleti učenec! Kod si se potepal? In kje je denar za šolnino? Pišejo mi, da moram plačati šolnino še za pretekli mesec. Seveda, je že davno plačana — kje — si jo pustil? Ti — ti — ti —

— Šolnina. — kriči mati. — Ali ti jo nisem dala prvega zjutraj? Ravno Robasova Marija je bila tedaj tukaj.

— Tvoja šolnina! — Odgovori.

Nobenega odgovora. S povešeno glavo topo zre Artur v tla.

Gospa Režekova si vpre roke v boke. — Kaj, ali bi kaj kmalu? Kje si jo pustil?

Nobenega glasu.

— Udari ga, Režek! Pripelji mu pošteno! Ali boš govoril? Tako, drugače ti bom pomagala!

Boječ se Artur izmakne, ko oče zavijti pest.

— Povej — ali —

— Zdaj poseže Artur v žep in s tresočimi rokami privleče denar. Kot kragulj se vrzeta oče in mati na denar.

Gospa Režekova šteje glasno:

— Eden, dva, tri, štiri — dva dinarja premalo. — Kje si jih pustil? Odgovori! — Mati bije z nogami ob tla.

— Odgovori! — zavpije Režek.

— Lažnjivec, goljuf, tat.

— Ali mi ne daš še dva dinarja? — Oče se vrže na sina in ga divje pretepa.

Četudi že odraščena se Artur ne brani, samo roke drži pred obrazom, da se varuje. Kot toča so padali udarci, katere je spremljala divja kletev.

— Kje imaš denar? Denar! — Tudi mati se je že pripravila, da bi se vrgla na sina. Toda njene dvignjene roke obvisijo v zraku. Sunkoma se iztrga očetu iz rok in z drznostjo, ki jo rodi samo obupen strah, ju pogleda. Nato zakriči materi v obraz:

— Denar! — Zapi! —

To je bil ropot in preklinjanje, da se je Eli, ki se je dosedaj zadržala popolnoma mirno, stisnila na divan. Greta pa se je stisnila v najtemnejši kot v kleti. Tam leži pri psih in si tišči ušesa in težke solze ji tečejo iz oči.

Artur ni šel v šolo; s knjigami pod pazduho je zjutraj odšel in s knjigami se je opoldne vrnil.

Spočetka se je bal, da ga bo kdo videl, vsak trenutek je mislil, da bo med množico na ulici zagledal kakega profesorja ali šoleca. Zato pa je šel rajši iz mesta na polje ter se je premazal po tla v megleznem novembarskem dnevu. Taval je tja do Tuškancev in tam gledal divje zverine. Toda strah ga vsakikrat spreleti, kadar zasliši kako stopinjo na listju. V samotni so ga plašile nenavadne misli. Slabo vreme, kruljenje v železenu, srce ga je gnalo na ulice, nazaj k ljudem. Tako se je vlačil po občestnem hodniku, se je naslanjal na droge ob izloženih oknih ter je požiral z velikimi, lačnimi očmi vrvenje velikega mesta. Po zakotnih gostilnah, med potopaci in lenuhi se je grel; tor je sloneč na komolcih spal z odprtimi očmi in je vendarle slišal vsako besedo pogovora.

Tako je delal, dokler ni prišlo pismo šolskega ravnatelja, ki je vprašal po učencu, ki je brez naznanila izostal iz šole.

Med obema Režekovima je ropotala nevihta. Očita ji "njene" Arturja in mati, četudi jo je lomila divja jeza, se potegne za sina. Ali mu ni prinesla v zakotnih celih sedemsto dinarjev? To je bila dolžna doktorju, da je bilo treba z Arturjem obzirno ravnanje.

Ena beseda rodi drugo. Trgovina je bila splošna last, kuhinja tema, zato se pripravila v sobi, kjer je Eli sedela pri klavirju in breknala. Artur pa, katerega so vzeli iz šole, je leno postopal in si grizel nohte.

Zatohtel, viharan zrak je vel v kuhinji.

Samo Trudi je bila vesela. Hodila je vedno lepše oblečena kot prej. Vedno je imela kak nov trak, nove čipke, nov pas in glavnik, da si je česala ovalovite lase.

Vedno bolj pozno je prihajala domov. Prej, kadar so trgovino pozno zaprli, ali pa je s svojo prijateljico šla na sveži zrak, je prihajala bojazljivo domov in je v strahu potrkala na vrata. Zdaj pa je pogumno potrkala, kot da je popolnoma razumljiva stvar, ako pride pozno domov, ter je brez opravičevanja legla v posteljo.

In čudno, mati, ki je prej vedno sumila kaj nedostojnega, je zdaj zatisnila očesa. Hči je bila sedaj vedno vesela in razsvetlela je kot vrtnica.

V trgovini "ga" je Trudi spoznala. V trgovino je prišel z neko elegantno damo, ki je mnogo nakupila. Trudin pogled se je ni umaknil pogledom mladega gospoda, ki jo je skrivaj opazoval. Še bolj gibčno se premika, hodi prijazno sem in tja, je dvignila roke, kadar je posegla po kakoli skatulo na polici, še višje kot pa je bilo treba, da je mogla pokazati svojo vitko postavo. Zelo lepa je bila v rdeči bluzi z črno pentljo.

(Dalje prihodnjik.)

"Narava v Surovosti" je redkokdaj MILA

BRING 'EM BACK ALIVE

"Narava v Surovosti" — kot jo predstavljajo strahoviti bitki med pitomom in tigrom ... v Frank Back-ovem razburilnem filmu "Bring 'Em Back Alive" (Vrni se z žirami), ki je bil posnet po naravi v malajski džungli.

Tega ni v Luckies ... najmilejši cigareti kar ste jih kdaj kadili

MI kupujemo najboljši in najfinerji tobak na celim svetu — toda s tem se ni povedano, zakaj ljudje vsepovsod smatrajo Lucky Strike za najmilejšo cigareto. Dejstvo je, da nikdar ne pregledamo resnice, da je "Narava v Surovosti"

Redkokdaj Mila" — zato je temu finemu tabaku po primerem staranju in miljenju dana dobrota onega Lucky Strike čistilnega procesa, ki je opisan z besedami: "It's toasted." Zato pravijo ljudje v vsakem mestu, trgu in vasi, da so Luckies tako mile cigarete.

"It's toasted" Ta zavoječ milih Luckies

"Ako moč naplne boljšo knjigo, ako ima boljšo pridigo ali če napravi boljšo mišnico kakor njegov svet, bo svet napravljen iz boljših stvari, četudi zgradi svojo hišo v gozdu." RALPH WALDO EMERSON

Ali ne poznate to, zakaj je črni svet prejel in odobril Lucky Strike?

GOVOREČE ŽIVALI

Živali, ki so posnemale človeško govorico, so poznali že v najstarejših časih in eden izmed najboljših poznavalcev papirja, Russ, je eno svojih živali naučil celo 300 besed. S takšnim besednim zakladom si človek že lahko pomaga v deželi, v kateri govore ta jezik.

Veliki filozof Leibniz pripoveduje o nekem psu, ki ga je njegov reditelj, neki deček, naučil 30 besed. "Govorečih" psov je danes na svetu okrog štirideset.

To vse dokazuje, da imajo neke živali človeškim govorilom podobne organe, a seveda ne tega, da znajo te živali govoriti in misliti kakor človek. Neštete živali dajejo glasove od sebe in niti ribe niso popolnoma neme: med njimi so takšne, ki ječijo in godrnjajo. — Ptiki pojejo, žabe regljajo, gosi gagaajo, opice vreščijo. A vse to so glasovi, a ne govorice.

Tako smo mislili vsaj še pred kratkim. Moderni raziskovalci živalskih govoric pa so z novimi metodami spravili to vprašanje v drugo luč. Omenjeni raziskovalec Russ poroča o neki papigi, ki so jo poslali na neko razstavo papirja, a ni tam na veliko razočaranje svojih lastnikov ves čas spregovorila niti besede. Ko so jo prinesli domov, je baje nenadoma in nepozvana spregovorila čisto razločno: — Lora nič govorila. To bi kazalo, da je znala žival misliti in svoje misli spraviti tudi v logično zvezano izrazo.

Nekaj podobnega trdijo moderni živalski psihologi tudi o drugih živalih. Psi, mačke, opice imajo svoje značilne glasove, ki izražajo kakor človeške besede poželjenje, strah, glad, jezo, simpatijo. O človeški opici bibonu trdijo vsi opazovalci, da prireja v svojih gozdovih prave pevske nastope.

Raziskovalec opičjega jezika

Garner je med opicami izsledil najmanj osem različnih glasov, ki izražajo najmanj osem različnih stvari. Drugi so izsledili nekaj podobnega za druge živali. Schmidt je razločil pri mačkah pet do sedem načinov mijavkanja, ki izražajo najrazličnejše afekte. Lastovci imajo pet besed v svojem jeziku. Nanižji človek, Astralec, jih ima komaj šestdeset.

Toda živali ne izražajo svojih afektov in se ne umejejo med seboj samo z glasovi. O mravljah je že davno znano, da se "pomenkujejo" s tem, da bobnajo druga po drugi s tipalkami.

O čebelah so dolgo mislili, da izražajo svoje počutke z različnimi glasovi. A monakovski zoolog Frisch je v najnovejšem času pokazal, da imajo čebele tudi svojo lastno "govorico", ki ne izražajo samo afektov, temveč tudi sporočila. Ta "jezik" pa ne govori z besedami, temveč s čudnimi, sila raznolikimi plesnimi gibi, ki izražajo v svoji raznolikosti vse polno pojmov.

Tako prihajamo polagoma do spoznanja, da je govorica nekaj edinstvenega, a vendar ne tako, da bi si jo smel človek sam prilastiti. Do najnižjih stopenj življenja si imajo bitja kakor človek marsikaj povedati in imajo potrebo, da se razumejo.

VSE LINJE IN PARNIKE
LEO ZAKRAJŠEK
General Travel Service, Inc.
1359 Second Ave., New York, N. Y.
Pišite po naš brezplačni vozni red za vse najboljše parnike.

SPITE Z GLAVO PROTI SEVERU

Tako nekako začnjen svoj članek v angleških listih Bernard Falk, ki toplo priporoča vsem ljudem, naj spe z glavo obrnjeno proti severu, ali proti vzhodu ali proti zapadu. Vzrok za svoje priporočilo, naj bi spali vsi ljudje z glavo obrnjeno proti severu, utemeljuje Falk s tajnimi elektromagnetnimi tokovi, ki močno vplivajo na ozračje. Človek bi moral po njegovem mnenju držati v spanju glavo vzporedno z glavnim magnetnim polom zemlje, torej od severa proti jugu, tako da je obrnjeno teme glave proti severu. — Falk pravi, da so mnogi učenjaki ki se zanimajo za vpliv magnetizma na človeško telo, na podlagi svojih opazovanj ugotovili, da trpe občutljivi ljudje hude bolečine, če leže v spanju tako, da njihovo telo križa magnetne toke. Zato polagajo po modernih sanatorijih veliko važnost na pravilno postavljanje postelj.

Magnetni viharji, ki jih povzroča magnetizem naše zemlje, lahko pretrgajo telefonsko in brezžavno zvezo ter onemogočijo celo funkcioniranje radiopostaj. — Zakaj bi torej ne mogli magnetizem vplivati tudi na spanje človeka? Če stoji postelja tako, da je obrnjena glava spečega človeka proti severu, noge pa proti jugu, so po mnogih izkušnjah prepričani.

Naročite se na "Glas Naroda" — največji slovenski dnevnik v Zdravstvenih listih.

ni vsi škodljivi vplivi elektromagnetnih tokov. Če leži telo vzporedno z magnetnim tokom zemlje, se odvaja od možganov električna energija, ki gre skozi človeško telo. Kakor zemlja, je tudi človeško telo magnetizirano in elektrizirano. To velja tudi za živali.

Elektromagnetna sila v človeškem telesu reagira na magnetizem zemlje in prihaja v možgane, če je obrnjena glava proti zapadu, če je pa obrnjena glava proti severu, gre elektromagnetna energija v noge. Ljudje, ki ne morejo spati, se kaj lahko prepričajo o resničnosti tega, če bodo ležali ponoči z glavo proti severu. Pa tudi ljudje, ki dobro spe, se bodo v spanju bolj osvežili in okrepili, če bo postelja prav postavljena.

V JUGOSLAVIJO

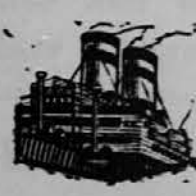
Prsko Havre
Na Hltrem Ekspresnem Parniku
PARIS
8. OKTOBRA
11. Novembra — 9. Decembra

LAFAYETTE
15. Oktobra
ILE DE FRANCE
20. Oktobra

NIZKE CENE DO VSEH DELOV JUGOSLAVIJE
Za pojasnila in potne liste vprašajte naše pooblašene agente
French Line
19 STATE STREET, NEW YORK

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU

(FRANK SAKSER)
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.
PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

SHIPPING NEWS

5. oktobra: Manhattan v Havre
6. oktobra: Dresden v Bremen
Albert Ballin v Hamburg
7. oktobra: Olympic v Cherbourg
8. oktobra: Paris v Havre
Statendam v Boulogne sur Mer
12. oktobra: Europa v Bremen
VULCANIA v Trst
Aquitania v Cherbourg
13. oktobra: Hamburg v Hamburg
14. oktobra: Rex v Genoa
Majestic v Cherbourg
15. oktobra: Lafayette v Havre
Conte Grande v Genoa
Volendam v Boulogne sur Mer
16. oktobra: Leviathan v Cherbourg in Bremen
17. oktobra: Berengaria v Cherbourg
20. oktobra: Be de France v Havre
Bremen v Bremen
Deutschland v Hamburg
21. oktobra: Homeric v Cherbourg
St. Louis v Hamburg
22. oktobra: Augustus v Genoa
Rotterdam v Boulogne sur Mer
Veendam v Boulogne sur Mer
27. oktobra: New York v Hamburg
General von Steuben v Bremen
28. oktobra: Olympic v Cherbourg
29. oktobra: SATURNIA v Trst
Europa v Bremen
2. Novembra: Roma v Genoa
Manhattan v Havre
Albert Ballin v Cherbourg
3. novembra: Dresden v Bremen
4. novembra: Majestic v Cherbourg
Fennland v Havre
Statendam v Boulogne sur Mer
Aquitania v Cherbourg
5. novembra: Champlain v Havre
Rex v Genoa
3. novembra: Pres. Roosevelt v Havre
Hamburg v Cherbourg
10. novembra: Berlin v Bremen
11. novembra: Homeric v Cherbourg
Bremen v Bremen
Paris v Havre
12. novembra: Conte Grande v Genoa
Volendam v Boulogne sur Mer
15. novembra: Leviathan v Cherbourg in Bremen
16. novembra: Vulcania v Trst
Deutschland v Cherbourg
18. novembra: Olympic v Cherbourg
Europa v Bremen
19. novembra: Conte di Savoia v Genoa
23. novembra: St. Louis v Cherbourg
Pres. Harding v Havre
24. novembra: Gen von Steuben v Bremen
25. novembra: Berengaria v Cherbourg
26. novembra: Champlain v Havre
Augustus v Genoa
Majestic v Cherbourg
29. novembra: Bremen v Bremen
30. novembra: New York v Cherbourg
Manhattan v Havre
Statendam v Boulogne sur Mer
1. decembra: Rex v Genoa
Stuttgart v Bremen
2. decembra: Homeric v Cherbourg
3. decembra: Europa v Bremen
Pres. Roosevelt v Havre
4. decembra: Berlin v Bremen
9. decembra: PARIS (BOŽIČNI IZLET) Havre
Albert Ballin v Cherbourg
Olympic v Cherbourg
10. decembra: Roma v Genoa
13. decembra: Hainburg v Cherbourg
14. decembra: Majestic v Cherbourg
Berengaria v Cherbourg
15. decembra: Conte di Savoia v Genoa
Bremen
Leviathan v Cherbourg in Bremen
22. decembra: Pres. Harding v Havre
Deutschland v Cherbourg
23. decembra: Dresden v Bremen
24. decembra: Champlain v Havre
Homeric v Cherbourg
27. decembra: Europa v Bremen
28. decembra: New York v Cherbourg
Manhattan v Havre
30. decembra: Olympic v Cherbourg